

GMINNY
OŚRODEK
KULTURY
W GÓRZNIE

Gimnazjalistów poglądy na świat

Raport z badań gimnazjalistów w gminie Górzno

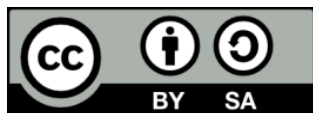
luty – czerwiec 2016

Opracowanie badań: Alina Majkowska

Opracowanie merytoryczne oraz opracowanie graficzne: Agnieszka Drelich-Magdziak

Wydanie: Gminny Ośrodek Kultury w Górznie, ul. Rynek 14A, 87-320 Górzno

Licencja:

Raport „Gimnazjalistów poglądy na świat. Badanie gimnazjalistów w gminie Górzno.” udostępniony na licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz autorów badań i tekstu oraz Fundacji Na Rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Jaskółka i Gminnego Ośrodka Kultury w Górznie. Zezwala się na dowolne wykorzystanie treści pod warunkiem wskazania autorów i Fundacji Na Rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Jaskółka oraz Gminnego Ośrodka Kultury w Górznie jako właściciele praw do raportu oraz zachowania niniejszej informacji licencyjnej tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja. Tekst licencji dostępny na stronie: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl>

NA POCZĄTEK – KRÓTKO

Zastanawialiśmy się od dłuższego czasu, co należałoby zrobić, by zaangażować społecznie Gimnazjalistę. Jakie działania należy mu zaproponować, a co on sam chciałby robić? Co jest jego **PASJĄ** i **MARZENIEM**? Jak podchodzi do rzeczywistości? Czy rzeczywiście jest TYLKO w trudnym wieku „buntu i naporu”, a może po prostu MY nie rozumiemy jego potrzeb. Gdzie młody człowiek się realizuje? Czy w ogóle czuje taką potrzebę?

W działaniach społeczno-kulturalnych to ważny dla nas głos. Postanowiliśmy więc spytać samych zainteresowanych, bo doszliśmy do wniosku, że my sami ich nie znamy. I tak powstał właśnie ten dokument.

Nie pretendujemy do miana badaczy, chcemy jednak, by nasz raport był początkiem dyskusji o stanie uczniów gimnazjum w gminie Górzno.

PODZIĘKOWANIA

Dziękujemy dyrektorom szkół w Gołkowie i w Górznie za możliwość spotkania z uczniami i przeprowadzenie badań.

Dziękujemy nauczycielom za możliwość wejścia na lekcje i przeprowadzenia rozmów z uczniami.

Dziękujemy Wam, Gimnazjaliści, za szczere odpowiedzi.

ZATEM DO DZIEŁA!

W lutym 2016 r. zadaliśmy szereg pytań gimnazjalistom ze szkół w Gołkowie i Górznie o ich sposoby spędzania czasu, pasje, a także o to, jaki czas zajmuje im szkoła i okołoszkolne zajęcia.

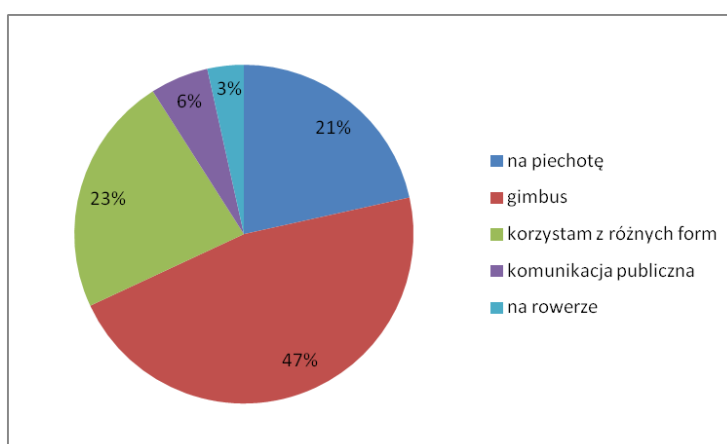
Wybraliśmy formę ankiety, do przeprowadzenia której zainspirowała nas Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności¹.

W badaniu wzięło udział 145 uczniów, 95 młodych ludzi z Gimnazjum Publicznego w Górznie oraz 50 osób z Niepublicznego Gimnazjum w Gołkowie. Ponadto w Gołkowie przeprowadziliśmy 45 minutowe spotkania z uczniami, podczas których zadawaliśmy pytania i przedstawialiśmy problemy do rozwiązania.

Tam, gdzie różnice wydają nam się istotne przedstawiamy oddzielnie odpowiedzi gimnazjalistów z Górzna i Gołkowa.

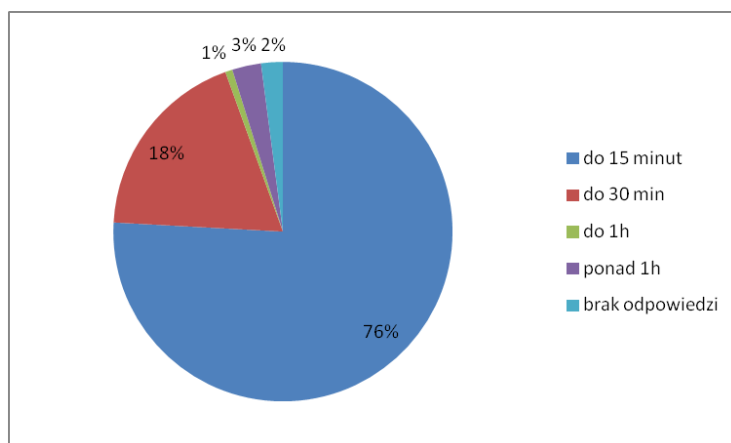
1. DROGA DO SZKOŁY

Większość uczniów obu szkół deklaruje, że korzystają z gimbusów i różnych innych, łączonych form dojazdu do szkoły oraz, że dojazd nie zajmuje im więcej, aniżeli 30 min. Jednak to uczniowie Gimnazjum w Gołkowie częściej jeżdżą do szkoły na rowerze, choć jeśli to tylko możliwe lub warunki atmosferyczne są niesprzyjające, korzystają z różnych innych środków transportu: np. gimbusa lub samochodu.

Tab. 1. Dojazd do szkoły

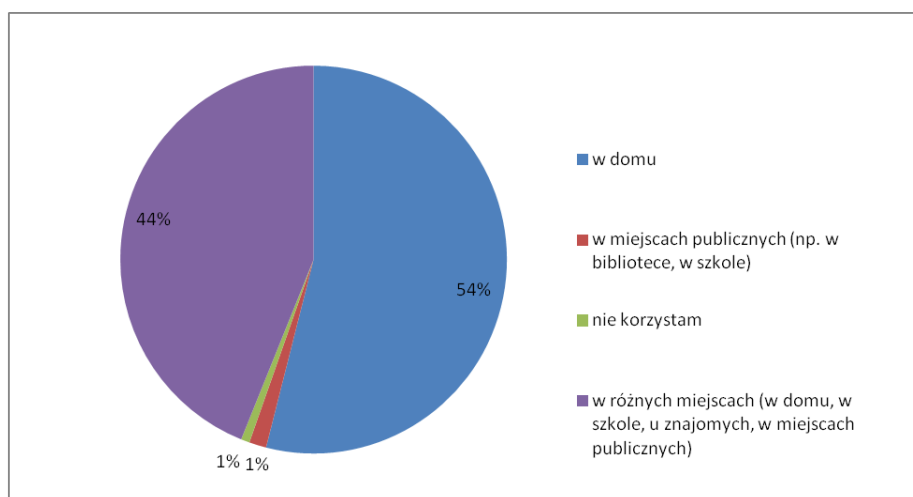
¹ więcej na: <http://www.rownacszanse.pl/19>

Tab. 2. Czas dojazdu do szkoły

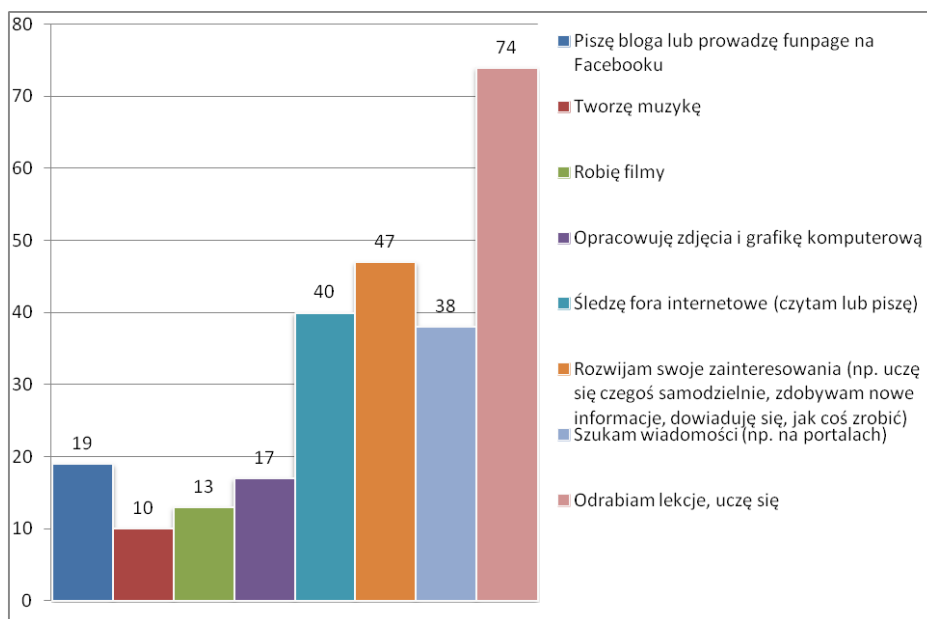
2. SIEĆ JEST WSZĘDZIE!

Zapytaliśmy uczniów o to, gdzie najczęściej korzystają z Internetu. Najpełniejsza odpowiedź brzmi: WSZĘDZIE! Większość respondentów (56%) wskazuje, że korzysta z sieci w domu, ale równie duża część (42%) korzysta z Internetu w każdym miejscu, w którym jest dostępny. Warto odnotować, że osoby, które nie posiadają w domu Internetu, głównie korzystają z sieci w Bibliotece Publicznej w Górnicy oraz szkole w Gołkowie.

Tab. 3. Gdzie przede wszystkim korzystasz z Internetu?

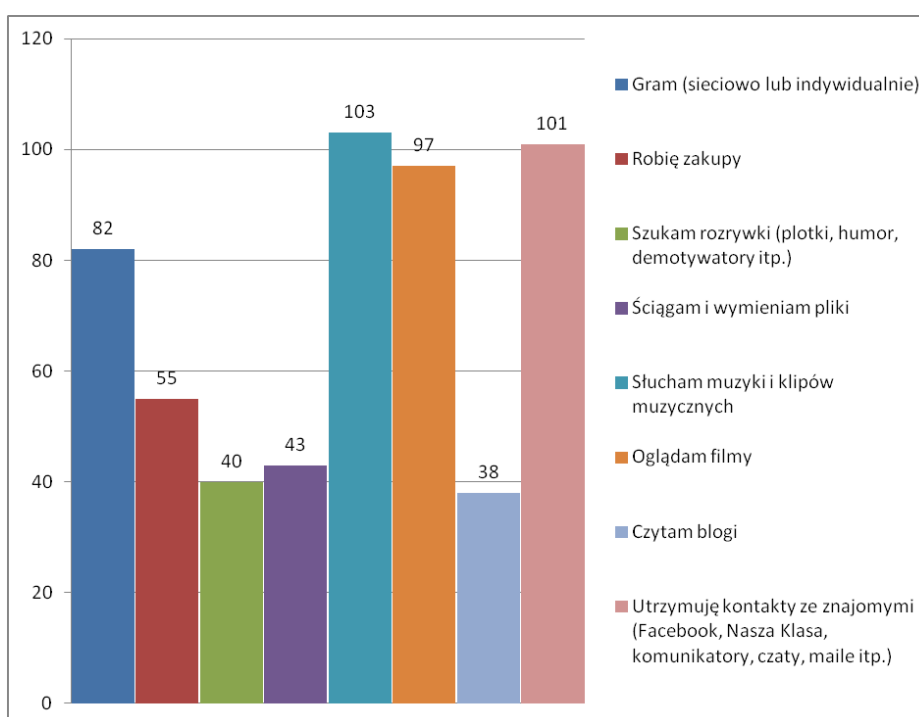
Sposobów korzystania z Internetu jest wiele i respondenci sami wybierali spośród zaproponowanych rozwiązań te, które wydały im się najbliższe. Do opracowania tego dokumentu podzieliliśmy je na dwie tabele. Pierwsza – przedstawia aktywność w sieci, która może wiązać się z twórczością i okołoszkolnymi zainteresowaniami. Druga zaś pokazuje aspekt towarzysko-rozrywkowy.

Tab. 4. Co robisz najczęściej, kiedy korzystasz z Internetu? Aktywność związana z twórczością. Wskazane ilości odpowiadają liczbie osób, które zaznaczyły daną odpowiedź.

Jasno wynika z badań, że uczniowie sięgają do Internetu w sprawach szkolnych zadań oraz szukają informacji na tematy, które ich szczególnie interesują i rozwijają. Wyłaniają nam się z tej grupy gimnazjaliści – potencjalni twórcy, którzy piszą, robią filmy i muzykę, zajmują się grafiką komputerową.

W drugiej tabeli wysoką pozycję zajmuje komunikacja oraz słuchanie muzyki i oglądanie filmów, czyli te funkcje, które dawniej wypełniało radio i telewizja przeniosły się do sieci.

Tab. 4. Co robisz najczęściej, kiedy korzystasz z Internetu? Aktywność związana z rozrywką i kontaktami z innymi. Wskazane ilości odpowiadają liczbie osób, które zaznaczyły daną odpowiedź.

Internet ma wyraźnie **KOMUNIKACYJNĄ** i **KULTUROTWÓRCZĄ** funkcję. Nie wiemy, w którym miejscu rozrywka zamienia się w twórczość, jak np. w przypadku portalu Wattpad, który jest portalem dla czytelników i pisarzy, czy Youtube, na którym można przygotowywać i publikować swoje filmy czy muzykę.

Część stron jest w języku angielskim, więc możemy podejrzewać, iż respondenci bądź tłumaczą strony, bądź próbują czytać w języku obcym.

Jedynie 4% respondentów zaznaczyło, iż nie korzysta z Internetu.

3. W SIECI POŁĄCZEŃ

Respondenci najczęściej wskazywali na Facebook (72 os.), Youtube (54 os.) oraz Instagram (10 os.) jako miejsca najczęściej odwiedzane w sieci.

Postanowiliśmy prześledzić wszystkie wymienione strony, podzieliliśmy je na kategorie i przedstawiliśmy za pomocą znaków graficznych, by pozwolić także mniej wtajemniczonym użytkownikom Internetu je rozpoznawać.

Portale społecznościowe:

Portale internetowe:

Zakupy:

Komunikatory:

Gry:

Portale z grami online:

Filmy online:

Pornografia:

Fora plotkarskie, komentowanie wydarzeń:

Muzyka:

Rozrywka czy twórczość?

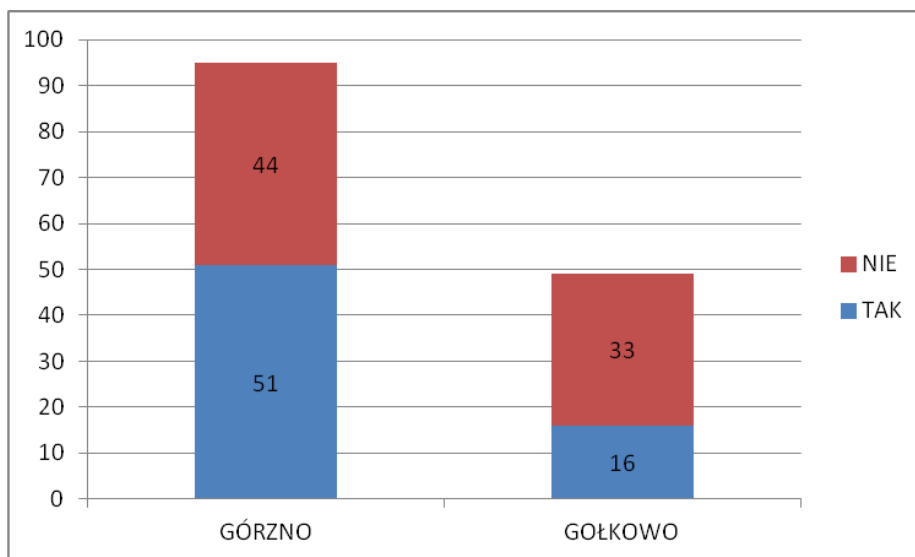
Wiedza i pasje:

4. POZALEKCYJNIE

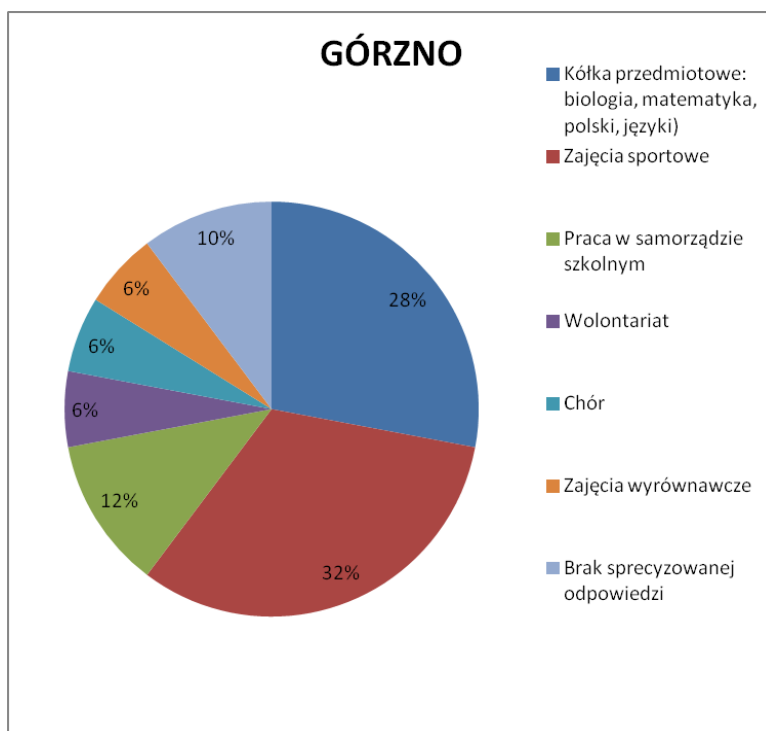
Zapytaliśmy uczniów czy uczestniczą w zajęciach pozalekcyjnych. W skali gminy Górzno 47% uczniów deklaruje, iż bierze udział w zajęciach pozalekcyjnych, natomiast 53% nie korzysta z oferty szkoły po lekcjach. Warto w tym miejscu przyrzeć się, jak to się odbywa w każdej ze szkół.

W Gimnazjum w Górznie 54% uczniów uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych, natomiast w Gimnazjum w Gołkowie – 33%. Z czego wynika takie zróżnicowanie? Czy jest inny sposób organizowania zajęć pozalekcyjnych? Czy wiąże się to z organizacją dojazdu na zajęcia?

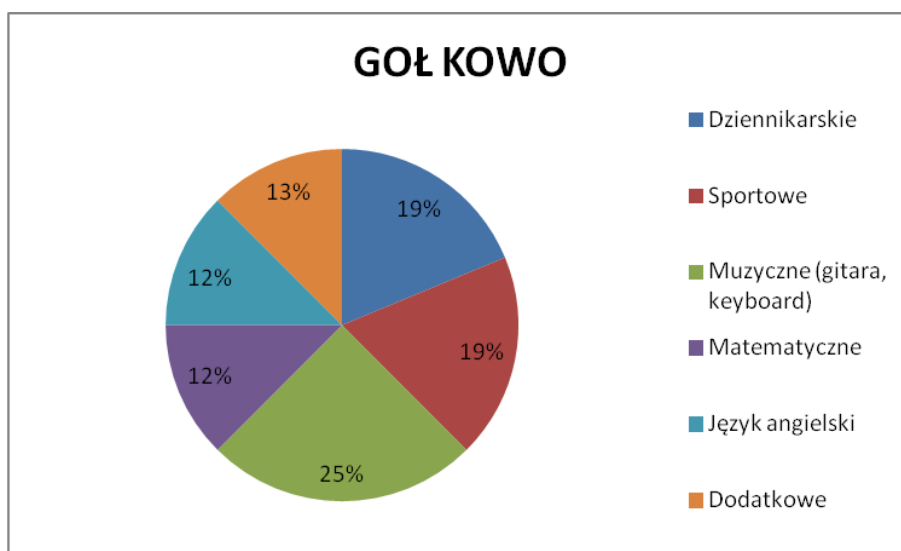
Tab. 5. Udział w zajęciach pozalekcyjnych z podziałem na szkoły: Gimnazjum w Górznie oraz Gimnazjum w Gołkowie. Zaznaczono ilość uczniów.

W Górznie największa liczba uczniów uczestniczy w kółkach przedmiotowych oraz w zajęciach sportowych. Są również młodzi ludzie, którzy angażują się w prace wolontariatu i samorządu szkolnego.

Tab. 6. W jakiego typu zajęciach pozalekcyjnych bierzesz udział? Odpowiedzi uczniów Gimnazjum w Górznie.

W Gimnazjum w Gołkowie pomimo niewielkiej ilości uczniów biorących w nich udział zajęcia są różnorodne. Zastanawia nas, czy tutaj są one „szyte na miarę” uczniów i proponowane w zależności od zainteresowań uczestników?

Tab. 7. W jakiego typu zajęciach pozalekcyjnych bierzesz udział? Odpowiedzi uczniów Gimnazjum w Gołkowie.

Warto byłoby przebadanie dokładnie, co motywuje młodych ludzi do udziału w zajęciach pozalekcyjnych. W trakcie różnych nieformalnych rozmów pojawiały się odpowiedzi:

Dostaję za to dodatkowe punkty!

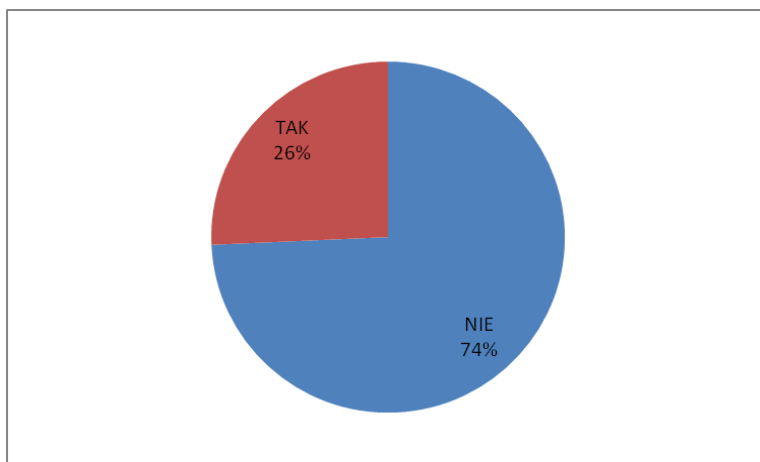
Bo lubię!

Muszę, bo mi każą!

Trudno je nam potraktować jako wypowiedzi całej grupy, nie możemy jednak ich zignorować i w tym miejscu o nich nie wspomnieć.

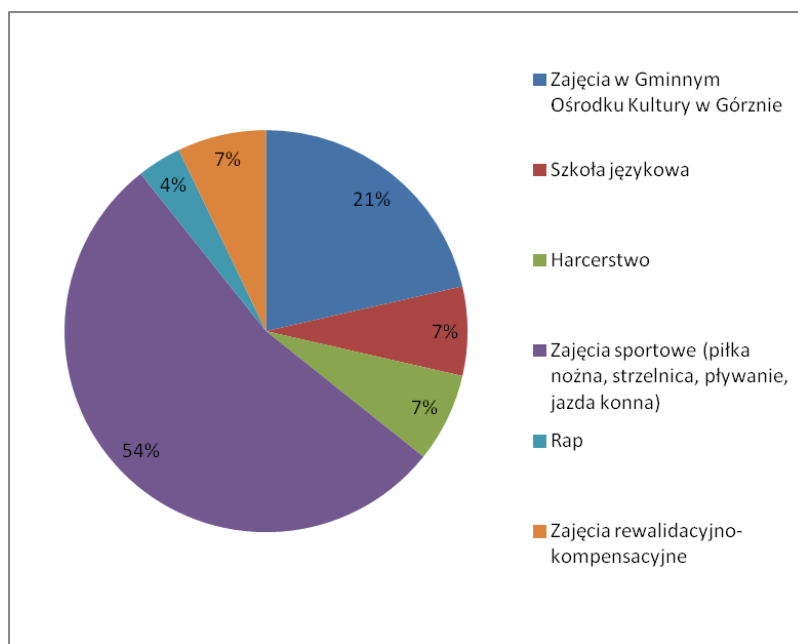
5. POZASZKOLNIE

Dużo mniejsza grupa uczniów bierze udział w zajęciach pozaszkolnych. Jak wynika z rozmów z młodzieżą główną przeszkodą jest konieczność dojazdu głównie do Brodnicy lub do Górzna i jeśli młodzi ludzie nie mają wsparcia rodziców, to w ogóle taka możliwość nie jest brana pod uwagę.

Tab. 6. Udział procentowy w zajęciach pozaszkolnych.

Przyjrzyjmy się, w jakich zajęciach młodzież bierze udział:

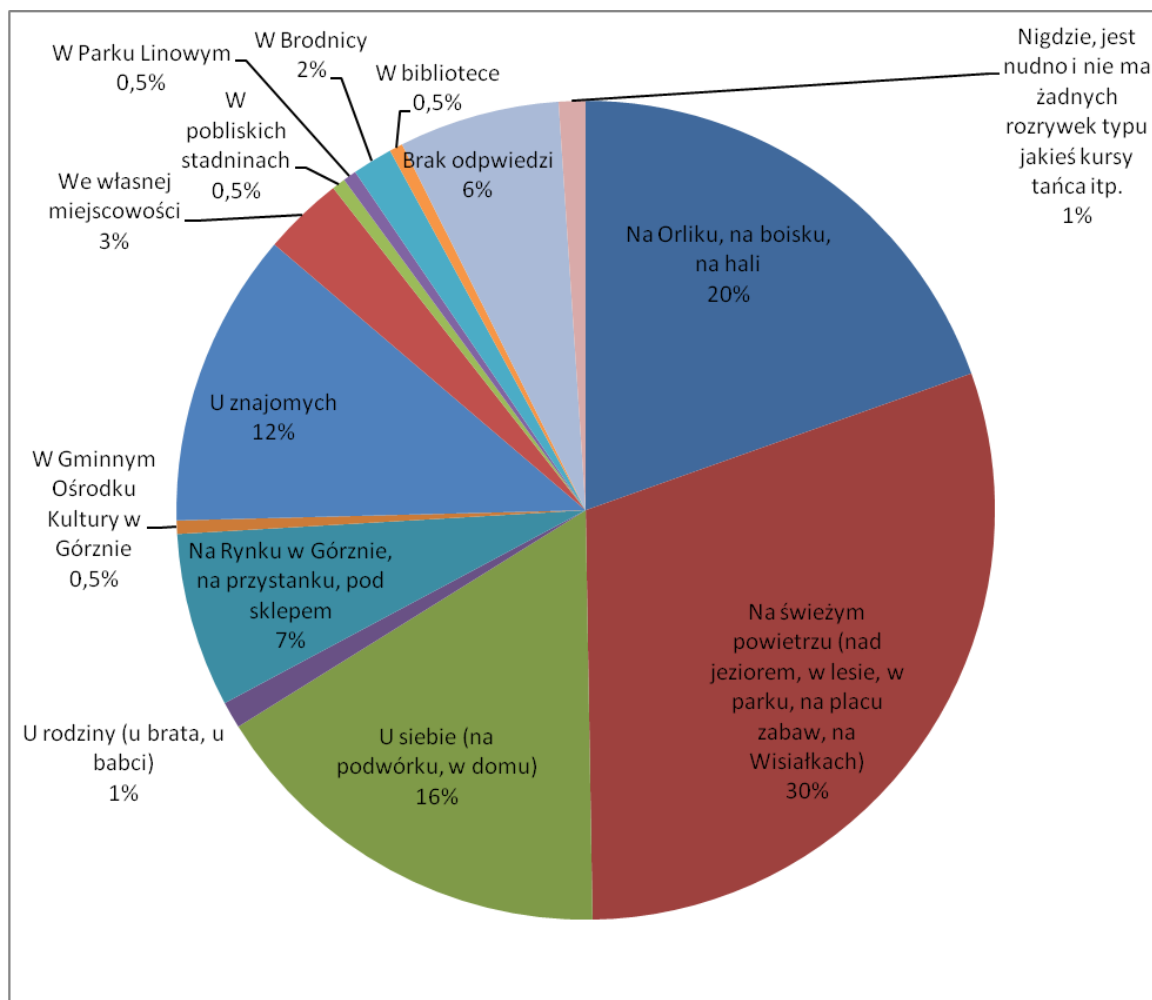

Tab. 7. W jakiego typu zajęciach pozaszkolnych bierzesz udział?

6. CZAS WOLNY

Często w opinii dorosłych młodzież spędza czas przed komputerem. Tymczasem wśród odpowiedzi dotyczących sposobu spędzania wolnego czasu dominuje sport i wypoczynek w plenerze.

Ponadto młodzież ceni sobie towarzystwo swoich rówieśników i przebywanie w domu.

Tab. 8. Gdzie lubisz spędzać czas w okolicy?

7. POMOC BLIŹNIEMU

Na pytanie: Czy w ciągu ostatniego roku byłeś / byłaś wolontariuszem / wolontariuszką (czyli nieodpłatnie pomagałeś / pomagałaś jakiejś organizacji, instytucji lub komuś w swoim otoczeniu, np. sąsiadom)? ponad połowa respondentów odpowiedziała, że NIE (63%). Jednak 37% aktywnie pomaga innym i wśród tych działań wymienia:

PCK - zbiórka darów **WOŚP** Daj włos dla fundacji

Pomoc sąsiadce

Pomoc w organizacji
spotkań

Robienie zakupów, codzienne
obowiązki domowe

Zbiórka pieniędzy

Sprzedż
bombek i ozdób
świątecznych

Pomoc koledze w lekcjach

Pomoc w sprzedaży
robionych przez nas rzeczy

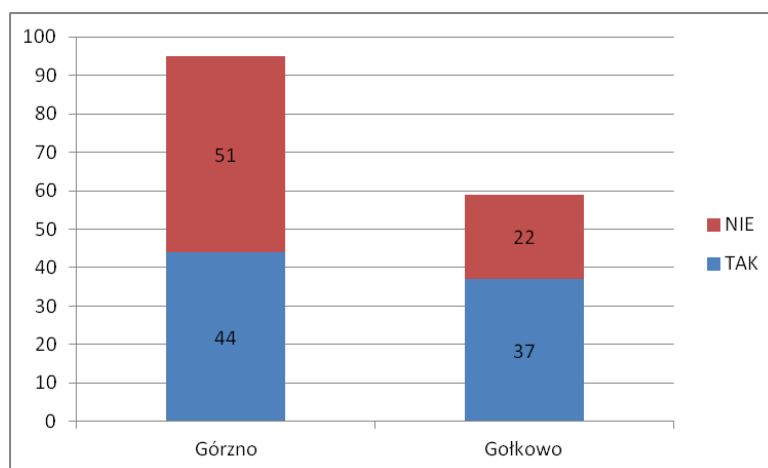
W tym punkcie widać większą aktywność społeczną gimnazjalistów z Górzna, bowiem, aż 45% uczniów deklaruje doświadczenie różnych form wolontariatu. W przypadku gimnazjalistów z Gołkowa jest to 21%.

8. WAKACJE, NIEBAWEM WAKACJE

Zapytaliśmy młodzież o to, czy w ostatnie wakacje wyjechali z domu na dłużej niż dwa tygodnie, żeby odpocząć. W gminie Górzno 53% młodzieży deklaruje, że wyjeżdża na wakacje, natomiast 47% pozostaje w domu lub wyjeżdża na krótszy okres.

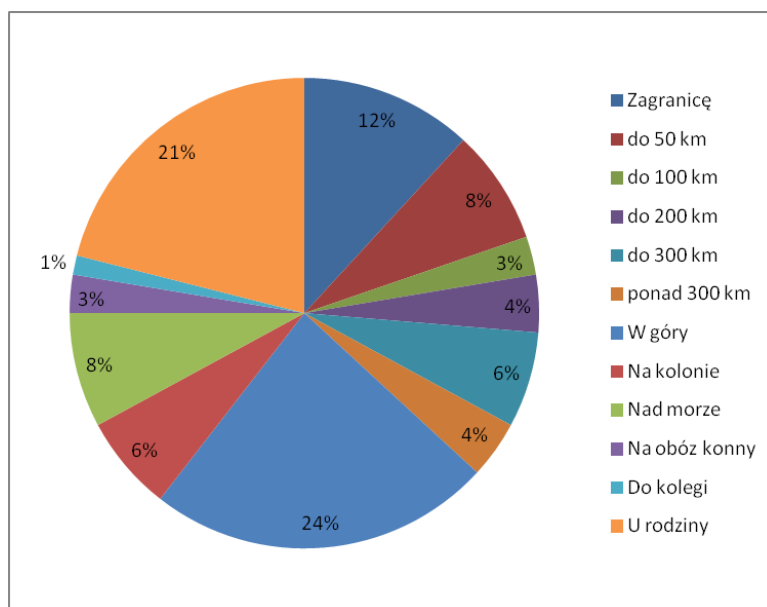
Zauważamy tutaj duże różnice pomiędzy uczniami Gimnazjum w Górznie i Gimnazjum w Gołkowie. Otóż młodzież z Gołkowa dużo częściej wyjeżdża na przynajmniej dwa tygodnie z domu, bo aż 63%, aniżeli ich rówieśnicy w Górznie – jedynie 46%.

Warto byłoby zastanowić się, co jest powodem takiego stanu rzeczy. Co wpływa na to, że młodzież górznieńska nie opuszcza swojego miejsca zamieszkania?

Tab. 9. Czy w ostatnie wakacje wyjechałeś/wyjechałaś z domu na dłużej niż dwa tygodnie, żeby odpocząć?

Wśród wypoczywających pojawiły się następujące kierunki wyjazdu: Anglia, Dania, Kanada, Francja, Grecja, Holandia, Czechy, Niemcy. Jeden z respondentów spędził wakacje w trasie ze swoim tatą. Ponadto młodzież wyjeżdża w góry, na kolonie i do rodziny. Trudno nam z tych odpowiedzi wywnioskować, które wyjazdy dotyczą odwiedzin u rodziny, bowiem czasami respondenci zaznaczali miejsce, a czasami cel wycieczki.

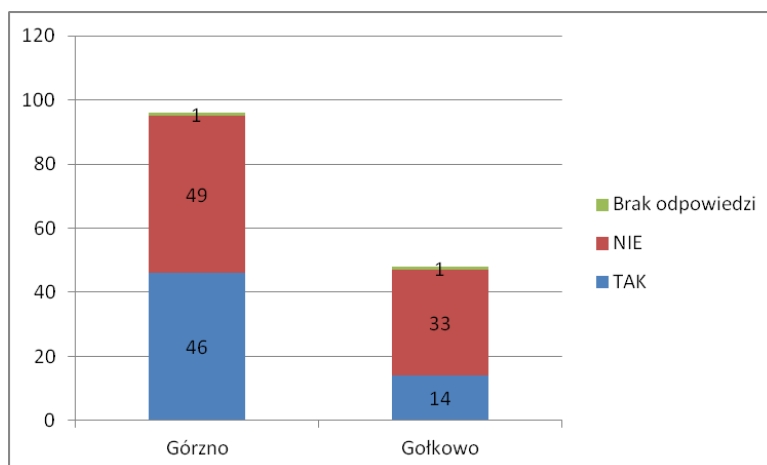

Tab. 9. Gdzie spędziłeś/spędziłaś te wakacje?

9. WAKACYJNA PRACA

Zapytaliśmy młodzież o to, czy podczas ostatnich wakacji pracowała. I tak w skali gminy 49% gimnazjalistów zadeklarowało, iż pracowało odpłatnie. Natomiast 50% nigdzie nie pracowało, 1% respondentów nie udzieliło odpowiedzi.

Tutaj także widać różnice pomiędzy młodzieżą uczącą się w Górznie i w Gołkowie. Otóż w rozbiciu wyników na szkoły uczniowie górznieńscy deklarują, iż 48% spośród nich pracuje, porównując - 29% uczniów gołkowskich deklaruje pracę.

Tab. 10. Czy w ostatnie wakacje pracowałeś/pracowałaś zarobkowo?

Przyjrzyjmy się zatem, gdzie młodzież najczęściej zarabia.

Zbiór owoców (truskawki, maliny)

Żniwa, prace polowe, w gospodarstwie

Wycinka krzaków
 W domu
 Pomoc innym / pomoc tacie / pomoc wujkowi
 Sprzątanie Prace budowlane Rysowanie portretów Gra w piłkę Nad morzem

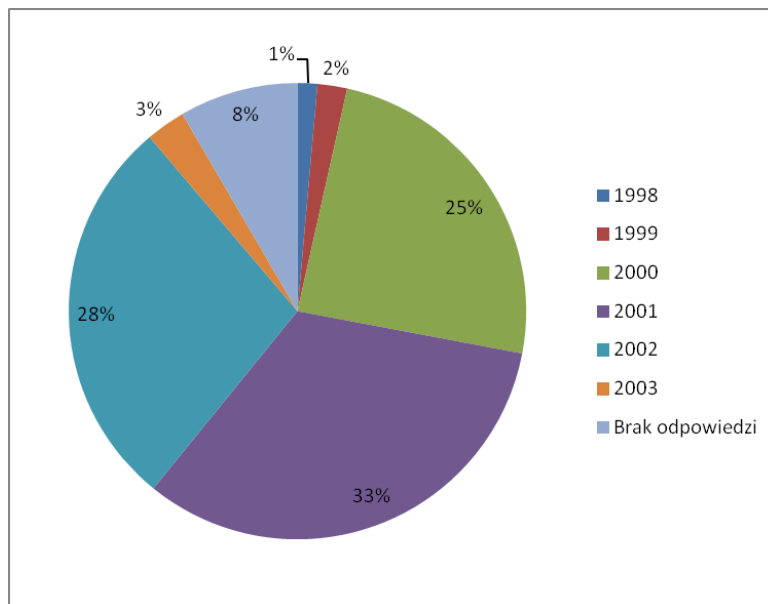
Warto tutaj zaznaczyć, że 67% respondentów, którzy pracują, zbiera owoce, a 14% pomaga w gospodarstwie i przy pracach polowych, natomiast 7% pomaga innym, także rodzinie.

Zapytaliśmy zatem o pracę nieodpłatną. Tutaj także odpowiedzi pomiędzy miejscowościami się różnią. Otóż 15% uczniów gołkowskiego Gimnazjum i 21% uczniów górznieńskich pomaga nieodpłatnie.

Pomoc rodzinie (rodzicom babci, cioci)
 Pomoc przy żniwach / w gospodarstwie
 W domu / u siebie
 Pomoc koleżance w nauce Grabienie liści Asystent ratownika WOPR Pomoc sąsiadce Pomoc w stadninie

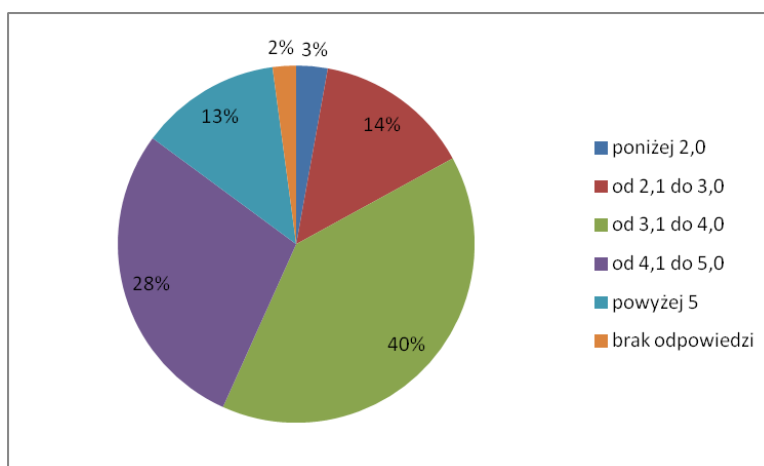
10. NASI RESPONDENCI

Kim są nasi respondenci? To uczniowie gimnazjów z terenu gminy Górzno, 145 osób urodzonych pomiędzy 1998 a 2003 rokiem.

Tab. 11. Rok urodzenia respondentów.

Zapytaliśmy respondentów o średnią ocen uzyskaną w ostatnim roku szkolnym.

Tab. 12. Średnia ocen respondentów na zakończenie roku szkolnego 2014/2015.

Zadaliśmy dwa pytania, które przybliżają nam nieco warunki życia i sytuację w rodzinie.

Najpierw zapytaliśmy młodzież, o to, czy ktoś z bliskich pracuje za granicą. 43% respondentów w gminie Górzno wskazuje, iż **TAK**. W podziale na szkoły w Gołkowie i w Górznie pojawia nam się duża dysproporcja i jest to odpowiednio: Gołkowo – 28%, Górzno – 51%.

Zapytaliśmy zatem, kto z rodziny pracuje za granicą i oto taką otrzymaliśmy odpowiedź:

ciocia lub wujek **kuzynka lub kuzyn** **tata**

brat lub siostra **babcia lub dziadek** **bratowa lub szwagier**

Na pytanie: Czy mieszkasz sam / sama w pokoju?, 58% respondentów deklaruje, że ma własny pokój, natomiast 36% uczniów mieszka z rodzeństwem. 6% respondentów dzieli pokój mieszka z innymi członkami rodziny.

11. TO MNIE KRĘCI!

Od dłuższego czasu zastawialiśmy się, co szczególnie interesuje młodych ludzi. W jakich dziedzinach się spełniają lub chcieliby się spełniać. Na pierwszym miejscu bezwzględnie króluje sport, na dalszych natomiast zajęcia artystyczne, motoryzacja i kulinaria.

sport

piłka ręczna

bieganie **koszykówka**

rugby **jazda** **piłka nożna**

siatkówka

żużel **na rowerze** **jazda konna** **pływanie**

golf **badminton** **nurkowanie**

zajęcia artystyczne

rysowanie, **teatr** **fotografowanie natury**

malowanie **śpiew** **muzyka** **pisarstwo**

taniec **gra na instrumencie**

tworzenie **fotografowanie** **robienie rapu** **zajęcia**

filmów **kreatywne**

motoryzacja

stare samochody
jazda na motorze
naprawianie pojazdów mechanicznych

gotowanie pieczenie

rolnictwo hodowla gołębi gry komputerowe
zwierzęta spotkania oglądanie telewizji tatuaż
spacery ze znajomymi czytanie nauka języków
pomoc rozwiązywanie astronomia blogowanie podróże
innym krzyżówek

„Kiedy będę miała dobre zarobki będę chciała inwestować w teatr dla dzieci oraz muzykę. Osoby uzdolnione będą miały okazję się wykazać i nikt nie będzie patrzył na zarobki czy stanowiska ich rodziców.”

„Moją pasją jest pływanie, bardzo lubię pływać i dlatego brałam udział w kursach na ratownika, bardzo lubię także grać w piłkę nożną, biegać i grać w siatkówkę, bardzo lubię też grać w koszykówkę. Moją pasją jest osiągnięcie sukcesu w pływaniu i żeby zdobyć wszystkie kursy na ratownika.”

„Interesuję się historią Imperium Ormiańskiego, oglądać serial „Wspaniałe stulecie”, lubię śpiewać, marzy mi się grać na skrzypcach, lubię spędzać czas z rodzicami i wyjeżdżać do rodziny, lubię słuchać muzyki np. Sarsy.”

Kręci mnie: „Czytanie artykułów i oglądanie filmów popularnonaukowych dotyczących fizyki, chemii i biologii.

Prócz tego interesuję się rynkiem gier.”

Moim marzeniem jest podróżowanie (w pierwszej kolejności Indie), spędzanie czasu z ludźmi i pomoc innym. Ważną rzeczą dla mnie jest również przełamywanie barier nieśmiałości. Pasjonują mnie ludzie oraz chciałabym napisać książkę.

Zebraliśmy wypowiedzi młodych ludzi na temat ich pasji, marzeń, planów. Często odpowiedzi były konkretne, zatem pogrupowaliśmy je według podobieństw. Kilka jednak było wypowiedzi, które wydawały nam się istotne do umieszczenia

w całości. Tylko jedna osoba na zadane pytanie o to, co ją kręci, odpowiedziała: „Odłączyć się po szkole od rówieśników.”

Na pytanie: Co chcę robić? respondenci odpowiedzieli:

dostać się do dobrej szkoły, mieć plany na przyszłość, **spełniać swoje marzenia**, ukończyć gimnazjum, **mieć prawo jazdy**, **mieć pracę**, **kupić samochód**, założyć firmę skup żywca, pić alkohol, ożenić się, zagrać w turnieju światowym w CS1.60, kupić zwierzątko, kupić motocykl, wyjechać nad morze, pojechać na pierwszą dyskotekę w „Ibizie”, grać w zagranicznych klubach, grać w piłkę nożną, nadal uczyć się i doskonalić swoje umiejętności, studiować, pracować w „Żabce”, zastanawiać się nad życiem, pracować w „Castoramie”, **mieć tatuaż**, **chodzić na imprezy**, jeździć konno, zobaczymy, co życie przyniesie, **nie wiem**, coś, co będzie mi sprawiało przyjemność, na pewno coś fajnego.

Pytanie o przyszłość jest trudne i wiele osób nie potrafiło udzielić na nie odpowiedzi. Wytłuszciliśmy najczęściej powtarzające się odpowiedzi. Przebija z nich chęć samodzielności i pełnoprawnego uczestniczenia w życiu jako dorośli.

12. INKUBATOR POMYSŁÓW

Podczas rozmów z gimnazjalistami z Gołkowa zaskoczyła nas ich przedsiębiorczość. Kiedy rozmawialiśmy o projektach i finansowaniu i o tym, co chcieliby zrobić, gdyby mieli określony budżet, większość grup, nawet żartując sobie z naszej propozycji, układała plan pomnażania budżetu. Młodzież nie chciała po prostu wydać pieniędzy, lecz chciała, by ich inicjatywa mogła pomóc im zrealizować ich pomysły i ich potrzeby. Wielokrotnie podkreślali słowo „NASZE POTRZEBY”, bo angażując się w różne szkolne inicjatywy mają uczucie, że pracują na potrzeby INNYCH, bo nie mają wpływu, na co są przeznaczane wypracowane przez nich pieniądze. W ich wypowiedzi nie było jednak negocjowania szkolnych kiermaszy, podkreślali bardziej chęć pracy na rzecz grupy, z którą najbardziej się utożsamiają, czyli GIMNAZJALISTÓW. Przedstawiamy zatem inicjatywy:

1. **Sklep z rękodziełem**, czyli miejsce, w którym możemy sprzedawać nasze wytwory, po to, by zarabiać pieniądze na nasze potrzeby. Zwykle na kiermaszach sprzedajemy

nasze rzeczy, ale nie mamy wpływu, na co wydawane są pieniądze. A zależałoby nam, by to były nasze inicjatywy.

2. **Sklepo-bar** w Szczutowie w pustej świetlicy, czyli miejsce spotkań dla młodzieży.

3. **Fajna impreza** z super atrakcjami, dobrym jedzeniem oraz konkursami, najlepiej **TYLKO** dla gimnazjalistów.

4. Zbudowanie **warsztatu mechanicznego**, w którym moglibyśmy uczyć się, jak naprawiać samochody, motory.

5. **Spotkania ze znanymi ludźmi**: Sonik, Przygoński, Małysz, Górniak, Neuer, Messi, Neymar.

ZAKOŃCZENIE

Spotkania bywały trudne. Młodzież nie przywykła do odpowiedzi na pytania dotyczące ich pasji, czy zwyczajów, więc zanim doszliśmy do odpowiedzi, musieliśmy się słownie „posiłować”. Nie miała do nas także zaufania, a na wypracowanie go nie było wystarczająco dużo czasu. Nie mniej jednak obraz, który wyłania się z pojęcia GIMNAZJALISTA, wydaje się zróżnicowany i ciekawy i daje kolejne tropy do działań społeczno-kulturalnych.

Niewątpliwie to odbiorca wymagający, lecz nieprzywykły do partnerskiego traktowania. Z jednej strony niezwykle samodzielny, lecz także zależny od dorosłych oraz edukacji, która może stać się dla niego awansem do dalszego samodzielnego życia.

Z przeprowadzonych rozmów wyłania nam się jednak obraz młodego człowieka, który ceni bardziej samodzielność, aniżeli edukację, chyba, że sfera awansu poprzez edukację jest tematem wstydliwym, by poruszać go wyraźnie i zdecydowanie wśród rówieśników.

Ten raport jest pierwszym dokumentem dotyczącym młodzieży. Zachęcamy zatem naszych Czytelników do lektury, do kontaktu z nami i dyskusji na temat warunków rozwoju i kondycji młodych ludzi w gminie Górzno.

Fundacja Jaskółka